

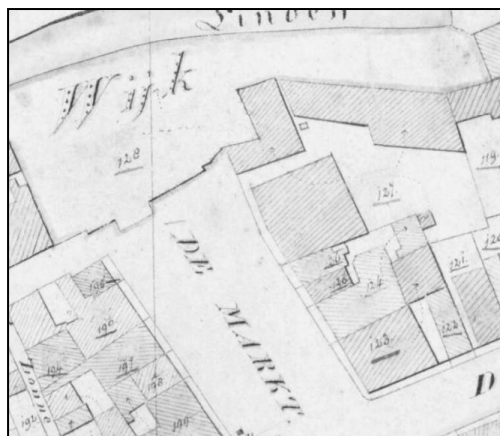
Markt 10

Markt 10 is een van de weinige woonhuizen op de Markt in Steenberg. De gevel van dit woonhuis dateert van het einde van de 19e eeuw. Deze plaats kent een rijke en interessante geschiedenis.

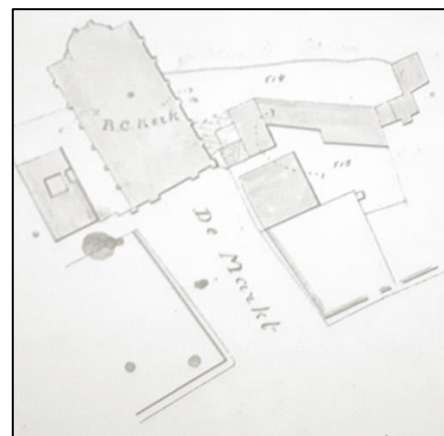

Het kadaster uit 1832 leert ons dat het perceel, dat in dat jaar 890 m² groot was, veel groter was dan nu. Het omvatte het huidige Markt 8 en 10, alsmede enige opstallen. Laten we beginnen in 1713, het overlijdensjaar van Maeijken Cloet. Dit is niet de vroegste vermelding van het pand, maar hier wordt wel voor het eerst de huisnaam "De Drie Bijlen" genoemd.

Hieronder is de ontwikkeling van de plaatselijke situatie van 1832 tot en met 1906 zichtbaar gemaakt.

1832

1860

1899

1906

De Drie Bijlen

Het pand met de naam "De Drie Bijlen" stond op de plaats van het huidige Markt 10 (vermeldingen: 1714/1729). Getallen speelden door de eeuwen heen een grote rol bij diverse naamgevingen, waarbij vooral drie en zeven geliefd waren. Hier is gekozen voor het heraldieke drietal, wat vaak voorkomt, ook in Steenbergen.

Wagenmakers, kuipers, stoeldraaiers en timmerlieden gebruikten deze naam meestal. Dit pand werd voor 1700 al door kuipmakers gehuurd. Mogelijk gaf Leendert Janssen Cuijpers de naam aan zijn zaak. Hij kwam in 1686 in het bezit van dit pand door ruiling, maar overleed al in 1687. Of het later nog een kuipmakerij is geweest, is niet duidelijk. In 1687 verkochten de erfgenamen van Leendert Janssen Cuijpers het huis aan Johan Libert, die getrouwd was met Maeijken Cloet. Hij bezat ook het naastgelegen pand, nu Markt 8, de herberg Oranjeboom.

In 1713 werd de naam "De Drie Bijlen" voor het eerst genoemd bij de taxatie van de boedel van Maeijken Cloet, die inmiddels gehuwd was met Andries van Eekeren. Zij was eigenaresse van zowel De Drie Bijlen als herberg Oranjeboom, waar tevens een grutterij in gevestigd was. De huizen werden bij de taxatie in 1713 als aparte panden vermeld, evenals bij de taxatie in 1729.

De Drie Bijlen bleef tot circa 1860 het achterste woonhuis van de Markt. In het begin van de 17e eeuw lag er tussen het pand, de hoofdwacht en de nieuwe waterpoort een straatje. Dit straatje werd in 1621 gebruikt om een aarden wal op te werpen tegen de middeleeuwse stadsmuur. Na de uitbreiding van de nieuwe omwalling in 1629 vervielen deze muur, wal en waterpoort. Kort na 1630 werd de wal afgegraven, en de daardoor ontstane doorgang kwam in bezit van de eigenaar van de herberg Oranjeboom.

In 1707 was De Oranjeboom f 850,- waard en De Drie Bijlen f 250,-. Bij de taxatie van 1713 werden beide huizen samen getaxeerd op f 3.200,-. Omdat in de zijgevel van De Drie Bijlen nog mooie sierankers uit die tijd aanwezig zijn, mag je ervan uitgaan dat het pand destijds vernieuwd en uitgebouwd werd tot een tweelaags woonhuis, wat de hogere taxatiewaarde in 1713 verklaart.

Zoon Huijbregt van Velthoven werd de nieuwe eigenaar van beide panden en verkocht het complex in 1729 voor f 3.000,- aan Jan den Engelsens, inclusief de inventaris van de grutterij. In 1754 kwam het bedrijfspand door blinde verloting in bezit van Aart Matthijssen. De herberg werd niet vermeld in de akte, alleen de grutmolen met het paard Trui en bijbehorend gereedschap. Later bleek er toch weer een herberg te zijn, namelijk "Stadswijn en Koffiehuis", met de grutterij nog aanwezig. Koffiehuizen waren in de 18e eeuw een nieuw fenomeen. In 1769 was Matthijssen al overleden, en zijn vrouw Catharina den Engelsens verhuurde de herberg aan George Tindal, die als waard fungeerde.

In 1792 kwam commies Salomon van Campen in bezit van het pand, maar hij overleed al in 1793. De erven verkochten de herberg en grutterij. Het was een riant complex met extra kamers en een aparte groentetuin. Daniël van de Meeberg betaalde in 1793 f 4.350,- voor het pand. Na het uitbreken van de oorlog met de Fransen in 1795 gingen de zaken niet meer voorspoedig, en in 1805 ging hij failliet. De insolvente boedel werd voor slechts f 2.350,- openbaar verkocht aan Johannes Baselier voor zijn minderjarige dochter Anna Catharina.

Christoffel Stoffelen, geboren in 1775, was landbouwer van beroep. Na zijn huwelijk in 1806 met de 22-jarige Anna Catharina Baselier werd hij de logementhouder van het complex. Het stel kreeg acht kinderen. Na zijn overlijden in 1844 nam zijn weduwe het roer over. Na haar overlijden in 1859 verwierven de drie vrijgezelle kinderen, Antonia, Adriaan en Maria, het pand en richtten een maatschap op. Antonia werd de logementhoudster en Adriaan was voerman van beroep.

De samengevoegde panden worden weer gesplitst

In 1871 verkopen de eigenaars het noordelijke deel van het pand, dat oorspronkelijk "De Drie Bijlen" was. De doorbraak vanuit de gang naar de "koffiehuysaal" wordt dichtgemetseld. Het zuidelijke pand, waar de broer en zussen gaan wonen, heeft dan geen eigen uitweg naar de Markt. In het koopcontract worden daarom aanvullende bepalingen opgenomen over het recht van overpad en het gebruik van zowel de waterput als de regenbak.

Het noordelijke deel van het pand wordt gekocht door Johannes Baselier Pz., geboren in 1816 en ongehuwd. Een paar jaar later komt zijn jongere neef, Petrus Cornelis Clarijs, bij hem inwonen nadat hij op jonge leeftijd wees is geworden. Petrus, geboren in 1849, trouwt in 1883 met Isabella Helena Jacobs Migielsen, geboren in 1853, en zij komt ook in het pand wonen. In 1885 overlijdt Baselier en worden Petrus en Isabella de eigenaren. Na het overlijden van Petrus in 1899 blijft Isabella in het pand wonen.

Petrus Cornelis Clarijs

Isabella Helena Jacobs Migielsen

Inmiddels hebben zij de paarden- en koestal aan de Oostdam afgebroken en zijn er drie woningen met de huidige huisnummers 4, 6 en 8 gebouwd. Waarschijnlijk waren deze huizen pas klaar na het overlijden van Petrus, want ze werden kadastraal niet op zijn naam, maar op die van zijn vrouw vermeld.

De twee kinderen van Isabella Helena Clarijs - Jacobs Migielsen wonen niet op Markt 10. De geschiedenis herhaalt zich, want ook deze kinderen verliezen op jonge leeftijd hun ouders. De broer van Isabella Helena Clarijs-Jacobs Migielsen wordt hun voogd, en zij gaan wonen op de huidige Kaaistraat 35. De erfgenamen verhuren het pand aan veearts Adriaan van de Sande, die er met zijn vrouw Hubertina Cornelia Wagemaker en hun kinderen komt wonen. In 1940 vertrekt de veearts met zijn gezin naar Bergen op Zoom. Kort daarop huurt de pasgetrouwde veearts Geuchien Grootenhuis, samen met zijn vrouw Siepke Catharina Vlaming, het pand. Een aantal jaren later neemt Van der Hamme de veeartsenpraktijk over tot hij in 1955 verhuist en zijn praktijk elders voortzet.

In datzelfde jaar kopen buurman Johannes van Merriënboer en zijn vrouw Adriana Jochems het pand van de erfgenamen Clarijs en verhuizen met hun gezin van Markt 12 naar Markt 10. Van Merriënboer begint een naaimachinehandel in het pand. Hij verkoopt ook wasmachines en stofzuigers. Wanneer hij in 1976 met pensioen gaat, koopt zijn zoon Simon het huis samen met zijn vrouw Angeline van Sprundel. Sindsdien is het geen winkelpand meer.

In 1987 kopen Luttkhuis en zijn vrouw Elberink het pand. Al na twee jaar verkopen ze het aan Willem Meeusen, die er met zijn vrouw Ingrid Veraart gaat wonen. Tien jaar later, in 1997, verkopen zij het pand aan Joris Bakker en mevrouw Troost. In 2000 worden de huidige eigenaren, Cornelis Klein en zijn vrouw Theodora Janse, de nieuwe bewoners.

Bij de verwoesting van de Gummaruskerk op maandag 30 oktober 1944 zal ook het pand Markt 10 aanzienlijk beschadigd zijn geraakt. Tijdens ons bezoek blijkt het pand zorgvuldig gerestaureerd te zijn. Het heeft een donkere natuurstenen vloer in de lange gang, houten vouwblinden voor de ramen, marmeren schoorstenen, rijk gedecoreerde stucwerkplafonds en een riante trap met gietijzeren spijlen en doorlopende leuning.

De houten vloerdelen van 300 mm breed, met aan beide zijden een groef en verbonden door een losse houten veer, zijn nog origineel uit het 18e-eeuwse pand. De dubbele deur tussen de slaapkamers verwijst naar het feit dat er zowel beneden als boven gewoond werd. De Philibertspanten op zolder dateren uit circa 1890, samen met de vernieuwde voorgevel. Onder de keuken bevindt zich een kelder, waarvan de keukenvloer op stalen balkjes rust met daartussen metselwerk, ook een aanpassing van voor 1900.

Het riante en degelijk gebouwde koetshuis bevestigt dat er vermogende mensen hebben gewoond.

Een overzicht van de eigenaren van de huidige Markt 10 in Steenberg

v1595 - 1595	Engels Stoffels
1595 - 1595	Broer Jacob Stoffels
1595 -v1601	Heynrick Jans
v1601 - 1601	Adriaen Jans Conkerke
1601 - 1611	Adriaen Jacobs Hoestken
1611 - 1624	Claes Willemsen Willem van der Molen
1624 - 1636	Adriaen Marke Cuijper
1636 - 1640	weduwe van Jacques van der Molen
1640 - 1661	Adriaen Govaertssen van Wijngaerden
1661 -v1664	Willem Melsen
v1664 - 1664	dochter Aeltien Willems
1664 -v1681	Benaert Staes
v1681 - 1681	regenten Armenweeshuis
1681 - 1686	Nicolaes Vinck, wijnsteker
1686 - 1687	Lindert Jansen Cuijper
1687 - 1692	Johan Libert
1692 -v1707	Maeijken Cloet, weduwe van Johan Libert
v1707 - 1707	Andries van Eekeren
1707 - 1714	Maeijken Cloet, weduwe van Andries van Eekeren
1714 - 1729	Huybregt van Velthoven
1729 - 1754	Jan den Engelsen

De panden Markt 8 + 10 worden vóór 1769 samengevoegd

1754 -v1769	Aert Matthijsen
v1769 - 1792	Catharina den Engelsen, weduwe van Aert Matthijsen
v1792 - 1792	Dochters Matthijsen
1792 - 1793	Salomon van Campen
1793 - 1805	Daniël van de Meebergh
1805 - 1806	Anna Catharina Baselier
1806 - 1844	Christoffel Stoffelen x Anna Catharina Baselier
1844 - 1859	Anna Catharina Baselier, weduwe van Christoffel Stoffelen
1859 - 1871	kinderen Antonia, Adriaan en Maria Stoffelen

In 1871 worden de beide panden weer gesplitst

Alle navolgende eigenaren zijn van Markt 10

1871- 1885	Johannes Baselier pz.
1885- 1899	Petrus C. Clarijs
1899- 1906	Isabella H. Jacobs Migjelse, weduwe van Petrus C. Clarijs
1906- 1955	Adriana C.D.M. Clarijs en Cornelis W.M. Clarijs
1955- 1976	Johannes van Merriënboer en Adriana Jochems
1976- 1985	Simon van Merriënboer en Angeline van Sprundel
1985- 1987	Hr.Luttikhuis en Mw.Elberink

1987- 1997 Willem Meeuwsen en Ingrid Veraart
1997- 2000 Joost Bakker en Mw.Troost
2000- 2021 Cornelis Klein en Theodora J. Klein
2021-heden Johan Bosters en Diana Hendrikse

De informatie is verzameld door de Werkgroep stadskernonderzoek:

- Hans Slokkers
- Niek van Beers
- Piet Verkouter
- Fred van de Kieboom
- Hanneke Meulblok – van den Eeden

Met dank aan Cees Mol